

ГРАДАЦІЯ РІВНІВ КОМПЕТЕНЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Цей переклад зроблено внутрішніми аудитором НЕК "Укренерго" (Надія Гончарук, Катерина Копейкіна, Дмитро Сергієнко) за сприяння ВГО "Інститут внутрішніх аудиторів України"

Оригінал моделі можна отримати за посиланням:

<https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/Internal-Audit-Competency-Framework.pdf>

ОБЛАСТЬ ЗНАНЬ		РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ		
		ЗАГАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ	ПРИКЛАДНІ ЗНАННЯ	ЕКСПЕРТ
ПРОФЕСІОНАЛІЗМ Компетенції для демонстрації повноважень, довіри та етичної поведінки, необхідні для внутрішнього аудиту, що створює додану цінність організації.	1	Місія внутрішнього аудиту Знати мету, повноваження та обов'язки внутрішнього аудиту. Вміти пояснити різницю між послугами з надання впевненості та консультаційними послугами.	Демонструвати здатність виконувати як завдання з надання впевненості, так і консультаційні завдання відповідно до Стандартів.	Перевіряти здатність внутрішнього аудиту виконувати як завдання з надання впевненості, так і консультаційні завдання для створення доданої цінності та покращення діяльності організації.
	2	Статут внутрішнього аудиту Знати мету статуту внутрішнього аудиту. Визначити обов'язкові елементи статуту внутрішнього аудиту відповідно до Стандартів.	Вміти підготувати статут внутрішнього аудиту відповідно до Стандартів та отримати схвалення від наглядової ради.	Оцінювати і переглядати статут внутрішнього аудиту для досягнення відповідності Стандартам та просування якісного виконання роботи.
	3	Організаційна незалежність Розуміти важливість організаційної незалежності внутрішнього аудиту. Визначити елементи, що впливають на незалежність внутрішнього аудиту.	Виявляти будь-які потенційні порушення незалежності внутрішнього аудиту та їхній вплив.	Усувати будь-які потенційні порушення незалежності внутрішнього аудиту для досягнення відповідності Стандартам. Повідомляти про вплив порушень.
	4	Індивідуальна об'єктивність Розуміти важливість об'єктивності внутрішнього аудиту. Визначити фактори, які можуть порушувати або порушують її.	Виявляти та усувати будь-які реальні або потенційні порушення індивідуальної об'єктивності внутрішнього аудитора. Оцінювати та підтримувати об'єктивність внутрішнього аудиту.	Розробляти та підтримувати політику, що регулює управління об'єктивністю. Рекомендувати стратегії щодо підвищення об'єктивності.
	5	Етична поведінка Розуміти важливість кодексу етики для внутрішніх аудиторів. Знати принципи Кодексу етики Інституту внутрішніх аудиторів (IBA)	Демонструвати особисте дотримання Кодексу етики IBA.	Оцінювати відповідність діяльності внутрішнього аудиту Кодексу етики IBA. Рекомендувати стратегії для підтримки та просування найвищих етичних стандартів для внутрішніх аудиторів та діяльності з внутрішнього аудиту.
	6	Належне професійне ставлення Розуміти суть належного професійного ставлення.	Демонструвати належне професійне ставлення.	Оцінювати та робити висновки щодо застосування належного професійного ставлення.
	7	Професійний розвиток Визначити знання, вміння та компетенції, необхідні для виконання обов'язків внутрішнього аудиту, та потребу в постійному професійному розвитку.	Демонструвати компетентність у внутрішньому аудиті через постійний професійний розвиток.	Оцінювати компетенції, необхідні для виконання обов'язків внутрішнього аудиту. Просувати професійний розвиток.

ОБЛАСТЬ ЗНАНЬ		РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ			
		ЗАГАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ	ПРИКЛАДНІ ЗНАННЯ	ЕКСПЕРТ	
ВІКОНАННЯ Компетенції, необхідні для планування та виконання завдань внутрішнього аудиту відповідно до Стандартів.	8	Організаційне управління	Знати суть управління організацією.	Виявляти ризики, пов'язані із політиками, процесами та структурами управління організацією.	Рекомендувати покращення політик, процесів та структур управління організацією.
	9	Недобросовісна діяльність та шахрайство	Розпізнавати види, ризики та ознаки прояву недобросовісної діяльності та шахрайства.	Оцінювати можливість здійснення недобросовісних дій та шахрайства, а також оцінювати методи виявлення ризиків недобросовісних дій та шахрайства та управління ними в організації. Рекомендувати контролю для попередження та виявлення недобросовісних дій та шахрайства та проведення навчання для підвищення обізнаності організації щодо недобросовісних дій та питань шахрайства.	Застосовувати спеціальні аудиторські методи для запобігання, стримування та розслідування недобросовісних дій та шахрайства.
	10	Управління ризиками	Знати основні концепції ризику та управління ризиками. Знати системи управління ризиками.	Використовувати методологію управління ризиками для виявлення потенційних загроз. Перевіряти ефективність управління ризиками в процесах та функціях.	Оцінювати методи, що використовуються для оцінки ефективності виявлення ризиків та управління ними.
	11	Внутрішній контроль	Знати типи контролів.	Використовувати методологію внутрішнього контролю для перевірки ефективності внутрішніх контролів.	Оцінювати і рекомендувати вдосконалення дизайну системи внутрішнього контролю в організації. Оцінювати впровадження системи внутрішнього контролю в організації.
	12	Планування завдань	Знати ключові ролі та заходи для встановлення цілей, критеріїв оцінки та обсягу завдання.	Визначати цілі, критерії оцінки та обсяги завдання.	Оцінювати цілі завдання з аудиту та обсяг завдання для забезпечення якості виконання завдання.
	13		Розуміти мету проведення оцінки ризиків під час планування завдання та етапів його виконання.	Проводити детальну оцінку ризику, включаючи пріоритизацію ключових ризиків та контролів.	Перевіряти процес оцінки ризиків під час виконання аудиторського завдання.
	14		Знати мету робочої програми та її ключові компоненти.	Готувати робочу програму завдання.	Оцінювати робочу програму завдання.
	15		Розуміти фактори, які впливають на планування команди та ресурсів для завдання.	Планувати персонал та ресурси для завдання.	Оцінювати склад команд та ресурси для завдання.
	16	Проведення роботи:	Знати мету попередніх досліджень в області завдання, контрольних питань та опитувань з ризиків та контролів.	Проводити попередні дослідження в області завдання; розробляти контрольні питання та опитувань з ризиків та контролів; перевіряти відповідну інформацію в процесі виконання завдання.	Оцінювати заходи зі збору інформації для виконання завдання.
	17		Знати різні підходи до вибірок, включаючи переваги та недоліки кожного з методів.	Застосовувати відповідні підходи до формування вибірок.	Оцінювати вибірки в рамках виконання завдання.
	18		Знати мету, переваги та недоліки використання автоматизованих інструментів і методів аудиту.	Використовувати автоматизовані інструменти і методи аудиту.	Оцінювати використання автоматизованих інструментів та методів аудиту під час виконання завдань.
	19		Описувати процес аналізу даних та застосовувати методи аналізу даних у внутрішньому аудиті.	Застосовувати методи аналізу даних.	Оцінювати використання аналізу даних у внутрішньому аудиті.
	20		Визначати потенційні джерела доказів.	Оцінювати відповідність, достатність та надійність потенційних джерел доказів.	Розробляти настанови для забезпечення відповідності, достатності та надійності доказів.
	21	Знати мету, переваги та недоліки різних методів створення карт процесів.	Застосовувати відповідні аналітичні підходи та методи створення карт процесів.	Оцінювати карти процесів при виконанні завдання.	

ОБЛАСТЬ ЗНАНЬ		РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ			
		ЗАГАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ	ПРИКЛАДНІ ЗНАННЯ	ЕКСПЕРТ	
	22		Знати мету, переваги і недоліки різних методів аналітичної перевірки.	Визначати та застосувати методи аналітичної перевірки.	Оцінювати застосовані методи аналітичної перевірки під час завдання з аудиту.
	23		Знати вимоги до документації та робочих документів.	Готувати робочі документи та документацію.	Оцінювати документацію під час завдання.
	24	Результати виконання завдання <ul style="list-style-type: none"> • Якість комунікації • Висновки • Рекомендації • Звітність • Залишковий ризик і прийняття ризику • План дій керівництва • Моніторинг результатів 	Розуміти елементи якісної комунікації при виконанні завдання.	Демонструвати якісну комунікацію виконання завдання, включаючи попередню комунікацію з клієнтами в рамках виконання завдання.	Оцінювати комунікації при виконанні завдання.
	25		Знати елементи відповідного висновку із завдання.	Підсумовувати та формувати висновки із завдання.	Оцінювати висновки із завдання.
	26		Розуміти важливість надання рекомендацій.	Формулювати рекомендації для підвищення та захисту цінності організації.	Оцінювати рекомендації за результатами завдання.
	27		Знати процес комунікації та звітування із завдання, включаючи проміжне звітування, зустріч із закінчення завдання, отримання відповіді керівництва, процес затвердження звіту та його розповсюдження.	Готувати проміжні звіти. Готувати фінальний аудиторський звіт, отримувати його затвердження та розповсюджувати відповідним сторонам.	Перевіряти та затверджувати звіти із завдання. Надавати рекомендації щодо розповсюдження звіту відповідним сторонам.
	28		Розуміти обов'язки голови внутрішнього аудиту, виявляти та оцінювати залишковий ризик і процес комунікації прийняття ризику керівництвом.	Визначати залишковий ризик.	Оцінювати вплив залишкового ризику. Повідомляти вищому керівництву та наглядовій раді про прийняття ризику керівництвом.
	29		Описувати результати завдання. Описувати мету плану дій керівництва.	Оцінювати результати завдання, включаючи план дій керівництва.	Оцінювати сукупні результати завдань, що виконуються внутрішнім аудитом.
	30		Розуміти важливість моніторингу та подальшого контролю виконання результатів аудиторського завдання, які були доведені до керівництва та наглядової ради.	Виконувати моніторинг та подальший контроль виконання результатів завдання, які були доведені до керівництва та наглядової ради.	Оцінювати моніторинг подальших дій, що виконуються внутрішнім аудитом.
			31	Розуміти вплив різних організаційних структур на ризику та контролі.	Оцінювати структуру управління організацією та вплив організаційної структури і культури на загальне контрольне середовище та стратегію управління ризиками.
СЕРЕДОВИЩЕ Компетенції, необхідні для виявлення та управління ризиками, що характерні для галузі та середовища, в якому організація здійснює діяльність.	32	Стратегічне планування та управління організацією <ul style="list-style-type: none"> • Структура • Показники ефективності • Організаційна взаємодія • Лідерство 	Знати процес стратегічного планування.	Аналізувати процес стратегічного планування організації.	Надавати рекомендації з вдосконалення процесу стратегічного планування організації.
	33		Знати загальноприйняті показники ефективності.	Перевіряти показники ефективності, які використовує організація.	Визначати належні показники ефективності.
	34		Розуміти поняття організаційної взаємодії та методів управління виконанням завдань.	Перевіряти існуючу організаційну взаємодію та методи управління виконанням завдань.	Надавати відповідні рекомендації щодо організаційної взаємодії та методів управління виконанням завдань.
	35		Розуміти поняття ефективного управління персоналом та побудови лояльності до організації.	Перевіряти ефективність управління персоналом та побудови лояльності до організації.	Надавати рекомендації щодо покращення підходу керівництва до управління персоналом та побудовами лояльності до організації.
	36		Описувати ризики та контролі загальних бізнес-процесів (управління персоналом, закупівлі, договірна робота, розробка продукту, управління проектами, продажі, маркетинг, логістика, управління аутсорсинговими процесами тощо).	Оцінювати ризики та контролі, пов'язані з бізнес-процесами організації.	Рекомендувати дії для управління ризиками, що пов'язані з бізнес-процесами організації.

ОБЛАСТЬ ЗНАНЬ		РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ			
		ЗАГАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ	ПРИКЛАДНІ ЗНАННЯ	ЕКСПЕРТ	
	37	Соціальна відповідальність та стійкість	Розуміти поняття корпоративної соціальної відповідальності та стійкості.	Оцінювати підхід організації до соціальної відповідальності та стійкості.	Надавати рекомендації щодо покращення підходу організації до соціальної відповідальності та стійкості.
	38	Інформаційні технології • Аналіз даних • Безпека та конфіденційність • Система ІТ-контролів	Розуміти основні поняття ІТ та аналізу даних.	Застосовувати аналіз даних та ІТ при проведенні аудитів.	Оцінювати використання аналізу даних та ІТ при проведенні аудитів.
	39		Розуміти різні ризики, пов'язані з ІТ, інформаційною безпекою та конфіденційністю даних.	Виявляти та оцінювати різні ризики, пов'язані з ІТ, інформаційною безпекою та конфіденційністю даних.	Рекомендувати дії для управління ІТ-ризиками, інформаційною безпекою та конфіденційністю даних.
	40		Знати мету та застосування систем ІТ-контролю та основних ІТ-контролів.	Застосовувати систему ІТ-контролів.	Оцінювати використання систем ІТ-контролів.
	41	Облік та фінанси	Знати різні поняття з фінансового та управлінського обліку, їх принципи.	Проводити фінансовий аналіз, перевіряти та інтерпретувати фінансову звітність.	Оцінювати достовірність фінансової звітності та надавати впевненість у її якості.
ЛІДЕРСТВО ТА КОМУНІКАЦІЯ. Компетенції, необхідні для надання стратегічного напрямку, ефективної комунікації, підтримки відносин та управління персоналом і процесами внутрішнього аудиту.	42	Стратегічне планування та управління внутрішнім аудитом	Розуміти важливість узгодження стратегічного плану внутрішнього аудиту зі стратегією організації.	Створювати стратегічний план внутрішнього аудиту відповідно до стратегії організації, ризиків та стратегії з управління ризиками. Розробляти ефективний та економічний бюджет для внутрішнього аудиту.	Здійснювати оцінку стратегічного плану внутрішнього аудиту. Надавати оцінку та рекомендації з покращення бюджету на проведення внутрішнього аудиту.
	43		Визначати різні ролі внутрішнього аудиту, включаючи керівника проекту та керівника внутрішнього аудиту.	Керувати персоналом підрозділу внутрішнього аудиту (включаючи набір, розвиток, мотивацію, управління конфліктами, побудову команд, делегування, утримання талантів і планування наступництва). Розробляти політики та процедури для управління внутрішнім аудитом.	Оцінювати дії з управління талантами внутрішнього аудиту. Оцінювати політики, процедури та адміністративну діяльність внутрішнього аудиту.
	44		Розуміти ключові дії при управлінні проектами.	Управляти проектами.	Оцінювати дії з управління проектами для забезпечення якості роботи внутрішнього аудиту.
	45	План аудиту та координація заходів з надання впевненості	Виявляти джерела потенційних проектів, включаючи галузеві тренди та ризики, що виникають.	Проводити оцінку ризиків, визначати пріоритет проектів, розробляти ризик-орієнтований план внутрішнього аудиту та отримати схвалення наглядової ради.	Оцінювати та переглядати ризик-орієнтований план внутрішнього аудиту для відповідності організаційним потребам.
	46		Розуміти координацію дій внутрішнього аудиту з зовнішнім аудитом, органами регуляторного нагляду та іншими внутрішніми функціями, що надають впевненість, а також потенційне використання результатів роботи інших сторін, що надають послуги з впевненості.	Готувати карту покриття ризиків.	Координувати заходи з надання впевненості іншими сторонами для забезпечення відповідного покриття і мінімізації дублювання зусиль.
	47	Програма із додержання якості та впровадження покращень діяльності	Знати вимоги програми із додержання якості та впровадження покращень діяльності.	Планувати та виконувати внутрішні та зовнішні оцінки якості для виконання вимог програми із додержання якості та впровадження покращень діяльності, звітувати про результати.	Оцінювати дії з додержання якості та впровадження покращень діяльності та їх відповідність до Стандартів.
	48		Розуміти належні примітки про відповідність або невідповідність до Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту.	Формулювати належні примітки про відповідність або невідповідність до Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту.	Оцінювати належні примітки про відповідність або невідповідність до Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту.

ОБЛАСТЬ ЗНАТЬ		РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ			
		ЗАГАЛЬНЕ РОЗУМІННЯ	ПРИКЛАДНІ ЗНАННЯ	ЕКСПЕРТ	
	49	Комунікація <ul style="list-style-type: none"> • Просування • Відносини • Звітність • Навички комунікації • Інновації 	Розуміти цінність просування в організації та важливість підтримки відносин з зацікавленими сторонами (наглядова рада, вище керівництво, клієнти аудиту, інші сторони, що надають впевненість, зовнішні зацікавлені сторони).	Управляти репутацією внутрішнього аудиту та очікуваннями зацікавлених сторін. Демонструвати щирість, чесність та емпатію у спілкуванні із зацікавленими сторонами для формування довіри та підтримки відносин.	Оцінювати відносини із зацікавленими сторонами і надавати рекомендації щодо їх вдосконалення. Оцінювати дії щодо просування внутрішнього аудиту і організації.
	50		Розуміти відповідні комунікації між внутрішніми аудиторами та зацікавленими сторонами, включаючи ключові показники ефективності. Розуміти як керівник внутрішнього аудиту звітує вищому керівництву та наглядовій раді про загальну ефективність процесів внутрішнього контролю та управління ризиками.	Готувати відповідну та належну комунікацію для зацікавлених сторін, включаючи звіти вищому керівництву та наглядовій раді (наприклад, щодо значних ризиків, ключових показників ефективності тощо).	Оцінювати комунікації внутрішнього аудиту із зацікавленими сторонами, включаючи ключові показники ефективності, що використовуються для оцінки успішності внутрішнього аудиту та надавати рекомендації із вдосконалення.
	51		Розуміти важливість навичок письмової та усної комунікації, включаючи такі навички як управління конфліктами, вплив та вміння переконувати.	Демонструвати навички комунікації (управління конфліктами, вплив та вміння переконувати). Надавати змістовні консультації для сприяння ефективності організації. Виявляти можливості для змін та просувати їх в організації.	Оцінювати навички письмової, усної комунікації та інновацій у сфері внутрішнього аудиту. Надавати рекомендації із їх вдосконалення.

ПРИМІТКА: Передбачається, що внутрішній аудитор на рівні компетенції "Прикладні знання" певної області знань також володіє рівнем компетенцій, що відповідаю рівню "Загальне розуміння" цієї ж області знань; відповідно, внутрішній аудитор рівня "Експерт" також володіє рівнем компетенцій, що відповідаю рівню "Прикладні знання" цієї ж області знань.